

Pannónia

A mai Magyarország dunántúli része Pannónia provincia néven a Római Birodalom része lett. A tartomány déli felét Augustus foglalta el, utódai egészen a Duna északi vonaláig jutottak el.

A hódításakor az új provincia nem kecsegtetett sem aranybányákkal, sem jó minőségű szántóföldekkel. Ekkoriban ugyanis nagy részét sűrű erdők borították. Nem is tudtak mást szállítani innen Rómába, mint medvéket a cirkuszi játékokhoz, vadászkutyákat és gyógynövényeket. Mégis négy légióval szállta meg a római hadsereg a Dunántúlt.

Pannónia ugyanis igen közel feküdt Rómához, amelynek védelmét mindennél fontosabbnak tartották. A másik fontos tényező a Duna volt. Egyrészt a vízi szállítás olcsóbb és kényelmesebb, mint a szárazföldi, másrészt a folyó kapcsolatot jelentett más tartományokhoz, és elválasztotta a római területeket a barbárokétól.

A borostyánkőút egy ókori kereskedelmi útvonal volt, amelyet legfőképp borostyánkő szállítására használtak. Mint az egyik ókori országút évszázadokon keresztül vezetett Észak-Európából a Földközi-tengerig és vissza. Ennek egy szakasza is Pannónián keresztül vezetett.

Városok és villák

A rómaiak közel 400 évig éltek hazánk területén. Bár Pannónia a Dunántúlt foglalta magában, a rómaiak nyomait az Alföldön is felfedezhetjük.

Városaik vagy úgy jöttek létre, hogy egy korábbi település növekedett meg és kapott városi rangot, vagy pedig úgy, hogy új települést alapítottak a beköltöző római polgárok számára.

Ezek a városok szabályos alaprajzúak voltak. Utcáik egyenesek, az épületek sakktáblaszerűen helyezkedtek el. Nagyon hasonlítottak a katonai táborok alaprajzára. Egy város kialakulásakor először mindig az ivóvízvezetékét és a megfelelő utakat építették ki.

A pannóniai városok közül kiemelkednek azok, amelyek a helytartók székhelyei (pl. Óbuda - Aquincum, Pécs - Sopianae) vagy vallási központok (Szombathely - Savaria) voltak. Rómához hasonlóan főteret (fórumot), vásárcsarnokot, fürdőt, közösségi épületeket, szentélyeket találunk bennük. Persze közel sem olyan fényűzőeket, mint a birodalom fővárosában. Több város amfiteátrummal is dicsekedhetett, ezeket azonban a települést övező falakon kívül emelték. A római városok egy részének helyén még napjainkban is lakott települést találunk.

A kisebb-nagyobb földdel rendelkező lakosok a birtokaikon épített villákban éltek. A tehetősebbek vidéki házaik nagy luxussal berendezett, művészi díszített épületek voltak. A helyiségek egy részében mozaikpadlót és festett falakat találunk. A villákban vagy mellettük külön épületben fürdőt is kialakítottak.

Mit örököltünk a rómaiaktól?

Örökségünk nemcsak falakból, romokból, kerámiatöredékekből és szobrokból áll. A rómaiak meghonosítottak a mai Magyarország területén egyes növényeket, mint például a barackot, cseresznyét és a szőlőt. Kitalálták és épületeikben alkalmazták a padlófűtést. Vízvezetéküket és csatornákat építettek, amelyek egy része évszázadok elteltével is működött.

Megvetették nagyvárosaink alapjait. Dunántúli útjaink egy része ma is a római utak vonalát követi (pl. a Budapest–Pécs közötti 6-os főút). A latin betűs írás, amelyet használunk, szintén a rómaiak „találmánya”. Ünnepeink egy része római hagyományokból ered (pl. a halottak emlékűnepe).